

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Broj: 01-02-03-13- 224/19
R: 08-04; 010-04/19

IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKOG POSLOVANJA
ODJELA ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO
I VODNO GOSPODARSTVO BRČKO DISTRINKTA BiH
za razdoblje 1. 1. - 31. 12. 2018. godine

Brčko, lipanj 2018. godine

KAZALO

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE.....	3
1. REZIME DANIH PREPORUKA	6
2. UVOD	8
3. OPĆI DIO	8
4. PREDMET, CILJ I OBUDJAM REVIZIJE.....	10
5. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE PRETHODNE REVIZIJE.....	10
6. NALAZI I PREPORUKE.....	13
6.1. RUKOVODSTVO I SUSTAV INTERNIH KONTROLA	13
6.2. PLAN I REALIZACIJA PLANOM PREDVIĐENIH ZADATAKA.....	14
6.3. PRIHODI I PRIMITCI.....	15
6.4. PLANIRANJE I IZVRŠENJE TEKUĆIH IZDATAKA	16
6.4.1. <i>Izdatci za bruto plaće i naknade</i>	16
6.4.2. <i>Izdatci za putne troškove</i>	16
6.4.3. <i>Izdatci za energiju</i>	16
6.4.4. <i>Izdatci za komunalne usluge</i>	17
6.4.5. <i>Izdatci za tekuće održavanje</i>	17
6.4.6. <i>Ugovorene usluge</i>	17
6.4.7. <i>Tekuće potpore</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
6.5. PRORAČUN KAPITALNIH POTREBA	23
6.6. GODIŠNJI POPIS SREDSTAVA I OBVEZA NA DAN 31.12.2018. GODINE.....	23
6.7. OSTALI NALAZI.....	24
7. KOMENTAR.....	24
7. PRILOZI	26

ODJEL ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO I VODNO GOSPODARSTVO

VODITELJU ODJELA

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju finansijskog poslovanja Odjela za poljoprivrodu, šumarstvo i vodno gospodarstvo (u daljem tekstu: Odjel) za razdoblje **1. 1. - 31. 12. 2018.** godine, te reviziju usklađenosti poslovanja s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Voditelj Odjela je odgovoran za finansijsko poslovanje Odjela i usklađenost poslovanja iz svoje nadležnosti s važećim zakonskim i drugim propisima, programom rada i odobrenim pozicijama proračuna. Ova odgovornost obuhvaća: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sprečavanje i otkrivanje materijalno značajnih pogrešaka u finansijskom poslovanju, kao i primjereno ponašanje revidiranog odjela nad sredstvima i imovinom koja mu je dana na upravljanje.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskom poslovanju na temelju izvršene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 18/18, pročišćeni tekst) i Odlukom o preuzimanju, primjenjivanju i objavljivanju prijevoda okvira Međunarodnih standarda VRI (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 31/18). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućuje da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijsko poslovanje ne sadrži materijalno značajne pogreške, te da je poslovanje usklađeno s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provedbu postupka radi pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti finansijskog poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima, odobrenim i izvršenim pozicijama proračuna i izvršavanje poslova iz svoje nadležnosti. Izbor postupka je zasnovan na revizorskoj prosudbi, uključujući procjenu rizika nastanka materijalno značajnih pogrešaka u finansijskom poslovanju. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za prezentaciju finansijskog poslovanja, s ciljem osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima i zadovoljavaju standarde revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja

- Izdatci za potpore pojedincima na ime poticaja za unapređenje poljoprivredne proizvodnje za 2018. godinu izvršeni su u iznosu od 11.999.585,00 KM. Pravilnik za ostvarivanje poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji za 2018. godinu je donesen znatno nakon Zakonom propisanog roka, tako da je, kao i prethodnih godina, dokumentiranje činjeničnog stanja za proizvodnje započete i okončane prije donošenja proračuna i Pravilnika o poticajima u 2018. godini, vršeno sastavljanjem privremenih zapisnika s kriterijima koji su važili za 2017. godinu. Također, Povjerenstvo za internu kontrolu, s obzirom na njegovo kasno formiranje, u većini slučajeva zbog završetka procesa proizvodnje ne izlazi na teren i nije u mogućnosti vršiti utvrđivanje činjeničnog stanja, nego samo kontrolu obrade zahtjeva i ispunjenosti kriterija za dodjelu poticaja, što podrazumijeva kompletnost dostavljene dokumentacije. Za zahtjeve korisnika, sa iznosom preko 1.000,00 KM, Pravilnikom nije propisan minimalan broj zahtjeva koji bi trebali biti predmet kontrole, tako da se nadzor ostalih podnesenih zahtjeva, sukladno članku 3 Odluke o imenovanju Povjerenstva za internu kontrolu, vrši po potrebi.
- Izdatci za ugovore o povremenim i privremenim poslovima realizirani su u iznosu od 208.953,59 KM, na temelju ugovora o posebnim poslovima koji se uglavnom odnose na poslove koji su sistematizirani u organizacijskom planu. Odjel nije dokazao iznimne okolnosti i bez adekvatnog obrazloženja izvršeno je angažiranje 29 osoba za obavljanje posebnih poslova u 2018. godini, koji u odnosu na 58 zaposlenika u Odjelu, značajno premašuje ograničenje od 10 %. Pravilnik o radu nije propisao način izbora izvršitelja i utvrđivanje naknade za poslove, tako da su ugovori zaključivani bez postojanja prethodno definiranih procedura i kriterija koji bi osigurali načelo transparentnosti u postupku izbora izvršitelja i utvrđivanja visine naknade.
- Popis sredstava, tražbina i obveza na dan 31. 12. 2018. godine nije izvršen sukladno Uputi o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza u dijelu propisanog roka i obuhvata cijelokupne vlastite imovine (nije izvršen popis imovine u ZUP „Krug strojeva“).

Mišljenje s rezervom

Po našem mišljenju, izuzev mogućih učinaka napomena danih u prethodnom pasusu, finansijsko poslovanje Odjela tijekom 2018. godine, u materijalno značajnim aspektima je bilo usklađeno s važećom zakonskom regulativom.

Zamjenici glavnog revizora
Amra Ilić, dipl. oec.

Glavni revizor
Nekir Suljagić, dipl. oec.

mr. sc. Savo Grujić, dipl. oec.

1. REZIME DANIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskog poslovanja, Odjela za 2018. godinu, konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a radi njihovog otklanjanja, dali smo sljedeće preporuke:

- Potrebno je da Odjel poduzme aktivnosti na implementaciji preporuka danih u Izvešću o obavljenoj reviziji finansijskog poslovanja za prethodnu godinu.
- Potrebno je radi učinkovitijeg poslovanja, uspostaviti sustav internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Odjela.
- Potrebno je pravodobno poduzimati radnje i aktivnosti na realizaciji programskih zadataka planiranih Programom rada a koji su u nadležnosti Odjela.
- Potrebno je učinkovito raspolažati sredstvima odobrenim Proračunom za 2018. godinu, kako je to predviđeno člankom 10 stavkom 2 Zakona o izvršenju Proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, odnosno dinamiku realizacije odobrenih proračunskih sredstava uskladiti s predviđenim aktivnostima u Planu rada Odjela za 2018. godinu.
- Potrebno je prilikom zaključivanja ugovora propisati rok uvođenja izvođača u posao kako bi se izvođaču omogućilo izvođenje usluga.
- Potrebno je prilikom angažiranja osoba za obavljanje posebnih poslova, dosljedno poštovati Pravilnik o radu, u dijelu maksimalnog broja angažiranih osoba u odnosu na broj zaposlenih.
- Potrebno je definirati vrstu i obujam posebnih poslova u Odjelu, uvjete nastanka potrebe za njihovim obavljanjem, izvršiti njihovo prethodno vrednovanje, definirati proceduru načina angažiranja izvršitelja, kao i preispitati usuglašenost Organizacijskog plana Odjela s potrebama za obavljanje djelatnosti.
- Potrebno je prilikom zaključivanja ugovora, u okviru visine naknade, odrediti obveznika uplate osiguranja od ozljede na radu i profesionalne bolesti i osigurati njezino izvršenje.
- Potrebno je poduzeti aktivnosti potrebne za donošenje Pravilnika o poticajima, u Zakonom propisanom roku, s jasno utvrđenim uvjetima i potrebnom dokumentacijom za priznavanje poticaja, mjerljivim parametrima za ocjenu ispunjenja ciljeva i dokumentiranja namjenskog korištenja sredstava.
- Potrebno je dosljedno primjenjivati Pravilnik o poticajima u dijelu dokumentiranja utvrđivanja izlazne težine za tov stoke.
- Potrebno je, u cilju kontinuiranog nadzora nad realizacijom poticaja, imenovati povjerenstvo za internu kontrolu koje će vršiti kontrolu poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji, bez obzira na koju godinu se isti odnose, a sukladno aktima koji vrijede za godinu koja je predmet nadzora.

- Potrebno je radi kontrole zahtjeva za poticaj u poljoprivrednu proizvodnju u iznosu od preko 1.000,00 KM, a imajući u vidu značajna sredstva koja se izdvajaju iz proračuna za svaku godinu, Pravilnikom utvrditi minimalan broj od ukupno podnesenih zahtjeva, koji trebaju biti predmet nadzora.
- Potrebno je izmjenu programa utroška tekućih potpora uskladiti s Odlukom o odobravanju izmjena i dopune Programa samozapošljavanja.
- Potrebno je da se dodjela sredstava za potpore vrši svrsishodno, efikasno, ekonomično i racionalno sukladno Zakonu o proračunu Brčko distrikta BiH i Zakonu o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, uz poštovanje proračunskih načela i načela javnih rashoda.
- Potrebno je dodjelu sredstava za potpore vršiti nakon pravdanja zadnje odobreno potpore, bez obzira na godinu odobrenja.
- Potrebno je da Odjel obavijesti Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o neprofitnim organizacijama koje nisu podnijele izvješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini do 30. rujna tekuće godine, sukladno odredbama Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH, u dijelu odgovornosti za zakonitost, efikasnost i ekonomičnost raspolaganja odobrenim proračunskim sredstvima.
- Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Upute o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza u dijelu obuhvata cijelokupne vlastite imovine i okončanja popisa sastavljanjem izvješća u propisanim rokovima.
- Potrebno je da Odjel pravovremeno obavješćuje Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o točnom nadnevku raspoloživosti stalnog sredstva za uporabu kako bi se isto preknjižilo kao sredstvo u uporabi i otpočeo obračun amortizacije, sukladno odredbama Pravilnika o evidenciji stalnih sredstava, sitnog inventara i materijala za proračunske korisnike u Brčko distriktu BiH.

NALAZI I PREPORUKE OBAVLJENE REVIZIJE FINANCIJSKOG POSLOVANJA ODJELA ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO I VODNO GOSPODARSTVO

2. UVOD

Obavili smo reviziju financijskog poslovanja Odjela za 2018. godinu na temelju ovlasti danih Zakonom o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH, drugim relevantnim propisima, kao i na temelju Godišnjeg plana revizije.

3. OPĆI DIO

Odjel je, primjereno odredbama Statuta Brčko distrikta BiH, Zakona o javnoj upravi Brčko distrikta BiH i Organizacijskog plana Odjela za poljoprivrodu, šumarstvo i vodno gospodarstvo, nadležan za:

- unapređenje i razvitak poljoprivrede, šumarstva, uzgoj životinja, lov i ribolov;
- režim, uporabu, korištenje i zaštitu voda i vodotoka;
- agroindustriju;
- veterinarsku djelatnost;
- zaštitu i unapređivanje šuma;
- ruralni razvitak;
- i druge poslove iz nadležnosti Odjela određene zakonom i drugim propisima.

Za izvršavanje poslova iz nadležnosti Odjela, na način propisan člankom 2 Organizacijskog plana, utvrđene su sljedeće organizacijske jedinice:

1. Pododjel za poljoprivrodu,
2. Pododjel za šumarstvo i vodno gospodarstvo,
3. Pododjel za veterinarstvo,
4. Pododjel za analizu i administrativnu potporu i ruralni razvitak.

Pododjel za poljoprivrodu nadležan je za:

- razvitak i unapređenje poljoprivredne proizvodnje i stočarstva na području Brčko distrikta BiH;
- pružanje savjetodavnih usluga iz oblasti poljoprivrede i stočarstva;
- stvaranje uvjeta u Brčko distriktu BiH za postprivatizacijsko investiranje;
- povezivanje primarne poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije u Brčko distriktu BiH.

Pododjel za šumarstvo i vodno gospodarstvo nadležan je za:

- pripremanje i provedbu zakona i drugih propisa iz oblasti šumarstva, lovstva i vodnog gospodarstva s ciljem racionalnog korištenja i zaštite šumskog fonda, racionalnog korištenja i zaštite divljači i lovišta, racionalnog korištenja i zaštite voda i vodnog dobra;
- obavljanje normativno-pravnih, studijsko-analitičkih, upravno-nadzornih poslova i poslova stručnog nadzora koji se odnose na oblast šumarstva, lovstva i vodnog gospodarstva;

- pripremanje strategija i razvojnih politika upravljanja šumama i šumskim fondom, lovištima i lovnim fondom, vodama, vodoprivrednim objektima i javnim vodnim dobrom;
- pripremanje akata, analiza i informacija iz oblasti šumarstva, lovstva i vodnog gospodarstva;
- pripremanje stručnih podloga i rješenja za izradu razvojnog programa šumarstva, lovstva i vodnog gospodarstva;
- čuvanje i zaštitu šumskog fonda kroz organizirani rad čuvarske službe;
- izradu prijedloga proračuna Pododjela;
- implementaciju projekata iz oblasti šumarstva, lovstva i vodnog gospodarstva te koordinaciju s međunarodnim organizacijama koje financiraju projekte iz navedenih oblasti u nadležnosti Pododjela;
- davanje stručnih mišljenja, tumačenja i uputa iz djelokruga rada Pododjela;
- provedba međunarodne suradnje, praćenje provedbe ugovora, konvencija i projekata;
- pripremanje potrebnih izvješća Vladi i Skupštini kao i drugim nadležnim institucijama.

Pododjel za veterinarstvo nadležan je za:

- publiciranje veterinarskih certifikata, uputa i potvrda;
- veterinarske pregledi proizvoda, sirovina prehrambenih proizvoda i njihovo obilježavanje, kao i veterinarske pregledi stočne hrane, vode za napajanje životinja i otpadaka u proizvodnji, skladištenju i prometu radi osiguranja zdravstvene ispravnosti;
- praćenje i kontrolu trgovine i uporabe lijekova u veterinarskoj medicini;
- kontrolu efikasnosti i štetnosti lijekova;
- kontrolu zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda, otpadaka i stočne hrane, životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, kao i vode za napajanje životinja;
- vođenje registra životinja i objekata na regionalnoj i nacionalnoj razini sukladno propisima;
- osposobljavanje jedinica za prvu veterinarsku pomoć civilne zaštite;
- osiguravanje izvođenja kontrole imunosti;
- osiguravanje izvođenja i organizaciju praćenja ostataka štetnih materija u prehrambenim proizvodima;
- osiguravanje izvođenja i organizaciju praćenja ostataka štetnih materija kod životinja i stočne hrane;
- uvođenje i razvijanje informacijskog sustava u veterinarstvu BiH.

Pododjel za analizu i administrativnu potporu i ruralni razvitak nadležan je za:

- izradu planova za ruralni razvitak sela koji odražavaju potrebe i aspiracije lokalnog stanovništva sukladno prirodnoj bazi resursa;
- koordinaciju razvoja spomenutih planova od Vlade, nevladinih organizacija i donatora (što će koristiti kao osnova mikro-kreditnih linija pogodnih za razvitak malih poduzeća u ruralnim područjima);
- odabiranje pilot-projekata za implementaciju na temelju ocjene ekonomskog i socijalnog učinka koje bi oni mogli imati. Ovi projekti će obuhvatiti sheme bitne za cijelu a pogotovo ruralnu zajednicu;
- kreiranje mjera koje mogu dovesti do povećanja zaposlenosti u nepoljoprivrednim djelatnostima u ruralnim područjima uključujući male sheme za započinjanje biznisa;

- provedba aktivnosti upravljanja i koordinaciju projekata u Odjelu;
- implementaciju projekata EU iz oblasti robnih i novčanih kredita;
- monitoring kredita i projekata;
- potporu osiguranju ruralnih kredita;
- koordinaciju entitetskih, povezanih projektnih inicijativa.

Za izvršenje poslova iz djelokruga rada Odjela sistematizirano je **69** radnih mesta u Organizacijskom planu, po usvojenom Proračunu za 2018. godinu 67, dok je na dan 31. 12. 2018. godine u Odjelu bilo **58** zaposlenika.

Odjel je smješten u vlastitom prostoru u Mostarskoj ulici 145 (zgrada bivšeg Instituta za uljarice).

4. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije je financijsko poslovanje Odjela za **2018. godinu**, u dijelu planiranja i izvršenja proračuna, ocjena sustava internih kontrola, kao i usklađenost poslovanja iz svoje nadležnosti i ovlastima sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskog poslovanja Odjela je da omogući revizoru da na temelju prikupljenih dokaza izrazi mišljenje o tome je li financijsko poslovanje obavljeno sukladno zakonskim važećim propisima, kao i primjerenog ponašanja rukovoditelja Odjela nad sredstvima i imovinom Brčko distrikta BiH. Pored toga, revizija je planirana i izvršena s ciljem pribavljanja realne osnove za ocjenu jesu li poduzete sve mjere za namjensko trošenje proračunskih sredstava za svrhe za koje je dana ovlast donošenjem proračuna, te davanja preporuka za daljnji rad s posebnim naglaskom na što efikasniju zaštitu javne imovine i ekonomično trošenje javnih sredstava jačanjem internih kontrola.

Obujam revizije je utvrđen internim planskim dokumentima revizije.

S obzirom da se revizija obavlja provjerama na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne pogreške mogu ostati neotkrivene.

5. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE PRETHODNE REVIZIJE

Na temelju Izvješća o reviziji financijskog poslovanja za 2017. godinu broj: 01-02-03-13-271/18 od 10. 7. 2018. godine, Odjel je sastavio Program mjera za prevladavanje propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizorskom Izvješću prethodnu godinu, te isti dostavio Uredu za reviziju u roku koji je reguliran odredbom članka 17 stavka 2 Zakona o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH.

Uvidom u planirane aktivnosti i izvješće o radu Odjela za 2018. godinu, te osvrtom na realizaciju dаних preporuka utvrdili smo sljedeće:

- **Realizirane preporuke**

Odjel je realizirao preporuke koje se odnose na:

- Pravodobno dostavljanje Programa rada Odjela za 2018. godinu, kao sastavnog dijela Programa Vlade, sukladno odredbama članka 58 Statuta,
- usuglašavanje i praćenje plana prihoda s planiranim veličinama,

- dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora o privremenim i povremenim poslovima, u dijelu mjesecnog izvješćivanja o obujmu i vrsti izvršenih poslova,
- **Nerealizirane preporuke**

Odjel nije realizirao preporuke, koje se odnose na:

- poduzimanje radnji i aktivnosti nužnih za realizaciju ciljeva i zadataka postavljenih Programom rada za 2018. godinu,
- vršenje preraspodjele tekućih izdataka u okvirima 10 % iznosa za te namjene odobrene prvobitnim proračunom,
- dopunu kriterija za odabir prioritetnih poljskih puteva objektiviziranjem načina vrednovanja udjela pojedinačnog kriterija,
- definiranje posebnih poslova u Odjelu, izvršavanje njihovog vrednovanja i definiranje procedure načina angažiranja izvršitelja, kao i preispitivanje Organizacijskog plana s potrebama za obavljanje djelatnosti,
- uspostavljanje učinkovitih procedura kontrole ispunjenosti uvjeta za poticaj koje će osigurati pravodobnu i dosljednu provedbu Zakona o poticaju u poljoprivrednoj proizvodnji i Pravilnika o načinu i uvjetima za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji za 2018. godinu, kao i unificirano dokumentiranje njihovog izvršenja sukladno prirodi djelatnosti koja je predmet poticanja,
- definiranje procedure naknadne kontrole namjenskog korištenja odobrenih potpora s unificiranim obrascima planova i izvješća korisnika potpore po analitičkim pozicijama prema odobrenim namjenama,
- uključivanje (u kriterije za dodjelu potpora) pravdanja zadnje odobreno potpore bez obzira na godinu odobrenja i davatelja potpore – proračunskog korisnika Brčko distrikta BiH,
- pravodobno osiguravanje potrebnih preduvjeta za realizaciju kapitalnih projekata (izvori financiranja, projektna dokumentacija, imovinskopravni odnosi, provedba postupaka javnih nabava), kao i uvođenje izvođača radova u optimalnim rokovima kako bi se projekti okončali u okviru razdoblja za koje su odobreni,
- prilikom višefaznog stjecanja stalnog sredstva, utvrđivanje ukupne vrijednosti ili vrijednosti pojedinih funkcionalnih ili ekonomskih cjelina, utvrđivanje korisnog vijeka uporabe, i omogućavanje njegove pouzdane identifikacije, sukladno njegovoj funkcionalnoj suštini,
- osiguravanje dosljedne primjene Upute o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza u dijelu zaduživanja po uredima, obuhvata cjelokupne vlastite imovine i okončanja popisa sastavljanjem izvješća u propisanim rokovima.
- **Nerealizirane preporuke iz prethodne dvije godine:**
- ažuriranje postojećih akata o internim kontrolama u dijelu njihovog temeljenja na postojećim identificiranim rizicima, procjeni vjerljivosti njihovog nastanka i utjecaja na finansijsko poslovanje Odjela prilikom izvršavanja značajnih transakcija i aktivnosti Odjela,
- dosljednu primjenu Zakona o poticajima u poljoprivredi u dijelu izvješćivanja o realizaciji i rezultatima poticaja.

Ured – Kancelarija za reviziju javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH

Potrebno je da Odjel poduzme aktivnosti na implementaciji preporuka danih u Izvješću o obavljenoj reviziji finansijskog poslovanja za prethodnu godinu.

6. NALAZI I PREPORUKE

6.1. Rukovodstvo i sustav internih kontrola

Radom Odjela rukovodi voditelj Odjela, sukladno zakonu i uputama gradonačelnika, predlaže nužne mjere radi efikasnog i efektivnog ostvarivanja utvrđenih ciljeva i zadataka iz nadležnosti Odjela, zalaže se za poboljšanje stanja u oblastima iz svoje nadležnosti, te zastupa i štiti interesе zaposlenih u tim oblastima.

Pododjelima rukovode voditelji pododjela, koji pružaju pomoć voditelju Odjela u rukovođenju pojedinim oblastima ili područjima rada.

Radi ostvarenja programskih ciljeva, kao i ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava nužno je uspostaviti funkcionalan sustav internih kontrola, što spada u odgovornost rukovodstva. Elementi interne kontrole uspostavljeni donošenjem Pravilnika o internoj kontroli i pojedinačnih akata i procedura usmjereni su na konkretnе procese: prijam i obrada zahtjeva, odobravanje poticaja, naknadnu kontrolu podnesenih zahtjeva i ispunjenosti kriterija propisanih Pravilnikom o poticajima, prodaja drvnih sortimenata, dodjela šumskih sadnica, kontrola čišćenja prostorija, kontrola uporabe telefona, vođenju registra poljoprivrednih gospodarstava.

Prilikom definiranja kontrolnih procedura nije izvršena identifikacija značajnih rizika koji mogu onemogućiti postizanje postavljenih ciljeva Odjela, procjena vjerojatnoće njihovog nastanka i njihovog utjecaja na poslovanje Odjela, kao i definiranje odgovarajućih mjera za njihovo sprječavanje i korekciju negativnih učinaka na poslovanje.

Uspostavljene procedure, zbog usmjerenoosti na pojedinačne aktivnosti Odjela, ne daju dovoljnu osnovu za uspostavu cijelovitog i efikasnog sustava internih kontrola. Izuzev toga, u sustavu internih kontrola nedostaje adekvatan sustav nadzora, informiranja i komunikacija o nalazima kontrolnih aktivnosti, kako unutar Odjela tako i sa ostalim sudionicima izvan Odjela u povezanim poslovnim procesima.

Kontrolni postupci, obavljani na temelju općih uputa iz organizacijskog plana, su formalizirani i svedeni na rutinske transakcije, što potvrđuju uočeni propusti i nepravilnosti i to:

- nepravodobnost poduzimanja radnji i aktivnosti na realizaciji programskih zadataka planiranih Programom rada, a koji su u nadležnosti Odjela,
- neučinkovitost u raspolaganju sredstvima odobrenim Proračunom za 2018. godinu, kako je to predviđeno člankom 10 stavkom 2 Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu,
- nepropisivanje roka uvođenja izvođača u posao, kako bi se izvođaču omogućilo izvođenje usluga,
- nedosljedno poštovanje Pravilnika o radu, u dijelu maksimalnog broja angažiranih osoba u odnosu na broj zaposlenih,
- ne definiranju vrste i obujma posebnih poslova u Odjelu, uvjeta nastanka potrebe za njihovim obavljanjem, neizvršavanju njihovog prethodnog vrednovanja, ne definiranju procedure načina angažiranja izvršitelja,
- neodređivanju obveznika uplate osiguranja od ozljede na radu i profesionalne bolesti,
- ne donošenju Pravilnika o poticajima, u zakonom propisanom roku, s jasno utvrđenim uvjetima i nužnom dokumentacijom za priznavanje poticaja, mjerljivim

parametrima za ocjenu ispunjenja ciljeva i dokumentiranja namjenskog korištenja sredstava,

- nedosljednoj primjeni Pravilnika o poticajima u dijelu dokumentiranja utvrđivanja izlazne težine za tov stoke,
- neizvršavanje kontrole rada povjerenstva za poticaj na terenu, kao ni neposredan uvid u utvrđeno stanje na terenu,
- neutvrđivanju minimalnog broja, od ukupno podnesenih zahtjeva, koji trebaju biti predmet nadzora,
- neusklađenosti Izmjene programa utroška tekućih potpora s Odlukom o odobravanju izmjena i dopune Programa samozapošljavanja,
- neuključivanje pravdanja zadnje odobrene potpore bez obzira na godinu odobrenja i davatelja potpore – proračunskog korisnika Brčko distrikta BiH,
- neobavješćivanje Direkcije za financije Brčko distrikta BiH o neprofitnim organizacijama koje nisu podnijele izvješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini do 30. rujna tekuće godine,
- nedosljednoj primjeni Upute o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza u dijelu obuhvata cjelokupne vlastite imovine i okončanja popisa sastavljanjem izvješća u propisanim rokovima,
- nepravodobnom obavješćivanju Direkcije za financije Brčko distrikta BiH o točnom nadnevku raspoloživosti stalnog sredstva za uporabu kako bi se isto preknjižilo kao sredstvo u uporabi i otpočeo obračun amortizacije, sukladno odredbama Pravilnika o evidenciji stalnih sredstava, sitnog inventara i materijala za proračunske korisnike u Brčko distriktu BiH.

Potrebno je radi učinkovitijeg poslovanja uspostaviti sustav internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti i doprinijeti učinkovitom ostvarivanju ciljeva Odjela.

6.2. Plan i realizacija planom predviđenih zadataka

Odredbama članka 58 Statuta Brčko distrikta BiH utvrđena je obveza podnošenja godišnjeg izvješća o radu Vlade Distrikta i programa rada Vlade za iduću godinu na koncu svake kalendarske godine.

Revizijom smo utvrdili da je Program rada Odjela za 2018. godinu, kao sastavni dio Programa Vlade Distrikta, sastavljen i dostavljen tajniku Vlade Distrikta 1. 12. 2017. godine, a Izvješće o radu za 2018. godinu glavnom koordinatoru Vlade dostavljeno 30. 11. 2018. godine.

Programom rada za 2018. godinu, kao i prethodne godine, predviđeno je pet ciljeva djelovanja, i to:

1. izrada planova za ruralni razvitak, implementacija projekata EU iz oblasti robnih i novčanih kredita te poboljšana kreditna potpora u oblasti poljoprivrede,
2. razvitak i unapređenje poljoprivredne proizvodnje i stočarstva na području Brčko distrikta BiH,
3. racionalno korištenje i unapređenje šumskog fonda, uređenje vodotoka i povećanje stupnja zaštite od poplava,
4. povećanje stupnja zaštite zdravlja životinja i smanjen stupanj opasnosti prelaska zaraza na ljude i
5. aktivnosti u borbi protiv korupcije.

Sukladno postavljenim ciljevima, Odjel je po isteku godine izradio Izvješće o radu u kojem su pojedinačno navedene aktivnosti u 2018. godini koje su provedene s ciljem njihove realizacije s ocjenom stupnja realizacije i obrazloženjem uzroka u slučaju neizvršenja.

Od aktivnosti za realizaciju cilja 1 od ukupno četiri aktivnosti dvije su navedene kao kontinuirane aktivnosti (monitoring programa „Obnova“ 2000 i harmonizacija legislative iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvijanja), a samo djelomično su realizirane aktivnosti na sudjelovanju u provedbi strategija na razini BiH i realizacija kreditne linije iz oblasti poljoprivrede.

Od 4 planirane aktivnosti na realizaciji cilja 2 najvećim dijelom je realiziran projekt protugradne zaštite na području Distrikta u 2018. godini, djelomično su realizirani distribucija poticaja (zbog kasnog usvajanja proračuna) i usluge nasipanja poljskih puteva, dok zakonodavne aktivnosti (planirani zakoni o pčelarstvu, ambroziji, izmjene Zakona o poticajima u poljoprivrednoj proizvodnji) još uvijek **nisu realizirane**.

Za realizaciju cilja 3 je planirano deset aktivnosti koje su najvećim dijelom realizirane. Nije realizirana aktivnost vezana za tekuće održavanje izgrađenih vodogospodarskih objekata: nasipa, kanala, korita rijeka i kanalske mreže HKS „Objeda“, najprije zbog uložene žalbe ponuđača i donošenja Odluke o prestanku postupka javne nabave, a u ponovljenom postupku zbog prekoračenja procijenjene vrijednosti nabave i nepostojanja dodatnih sredstava za financiranje.

Kao jedina planirana aktivnost u borbi protiv korupcije planirano je pojačanje interne kontrole i poboljšanje procedura rada kompletног odjela. U Izvješću nisu prezentirani usporedni podaci (prošla godina ili plan tekuće godine) tako da se ne može dati ocjena stupnja realizacije postavljenog cilja.

Potrebno je pravodobno poduzimati radnje i aktivnosti na realizaciji programskih zadataka planiranih Programom rada, a koji su u nadležnosti Odjela.

6.3. Prihodi i primitci

Odjel je za 2017. godinu planirao prihode u iznosu od **1.070.100,00 KM**, a ostvario u iznosu od **1.086.667,91,35 KM** ili 101,55 % (tablica br. 3 u prilogu Izvješća).

Prihodi se odnose na:

- **Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija 906,64 KM;**
- **administrativne pristojbe** na uvjerenje o bavljenju poljoprivrednom proizvodnjom, na Rješenja o dozvoli za uvoz, na zahtjev za polaganje ribolovačkih ispita, uvjerenja o položenom ribolovačkom ispitu, na vodogospodarske uvjete i suglasnosti, dozvole, na zahtjev za sjeću u privatnim šumama u iznosu **2.024,80 KM**;
- **posebne naknade i pristojbe**, odnosno posebne vodogospodarske naknade, naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma, naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne pregledne u zemlji i posebne vodogospodarske naknade za izvađeni materijal iz vodotoka u iznosu **929.227,60 KM**;
- **prihodi od pružanja javnih usluga**, i to: prihodi od prodaje drveta fizičkim osobama, sredstva za reprodukciju privatnih šuma, sredstva za reprodukciju šuma u vlasništvu Distrikta i usluge laboratorijskog ispitivanja plodnosti zemljišta u iznosu **149.088,95 KM**;
- **ostale neplanirane uplate**, odnose se na refundaciju utroška električne energije za rad Crpne stanice „Đurići“ Vučilovac od Agencije za vode Sarajevo i JU „Vode Srpske“ Bijeljina u iznosu od **4.803,42 KM**;

- **potpore iz inozemstva** od povratka namjenskog robnog kredita za steone junice u iznosu **616,50 KM** i
- **ostali prihodi 50,00 KM.**

Povećanje naplate značajnijih prihoda u odnosu na plan bilo je kod prihoda od pružanja javnih usluga (126,56 %) i to kod prihoda od prodaje drveta fizičkim osobama i sredstava za reprodukciju privatnih šuma (kroz podnošenje većeg broja zahtjeva za sječu od vlasnika šuma).

6.4. Planiranje i izvršenje tekućih izdataka

Tekući proračun Odjela za 2018. godinu odobren je u iznosu od 16.015.695,63 KM, a izvršen je u iznosu od 15.160.469,21 KM, odnosno 94,66 % plana (tablica br. 1 u prilogu Izvješća).

U strukturi izvršenja tekućeg proračuna nizak postotak ostvarenja u odnosu na plan imaju **Izdatci za materijal i usluge** sa postotkom od **65,31 %**, tako da su sredstva u iznosu od **616.116,96 KM** ostala neutrošena do konca godine.

U okviru ovih izdataka najveći nerealizirani iznos se odnosi na ugovorene usluge **321.555,84 KM** (postotak ostvarenja 65,49 %), izdatci za tekuće održavanje **118.575,92 KM** (ostvarene sa 72,33 %) i nabava materijala i sitnog inventara **94.785,24 KM** (ostvarene sa 58,18 %).

Iz prethodnog se može zaključiti da dinamika izvršenja odobrenog tekućeg proračuna, kod pojedinih pozicija nije sukladna aktivnostima i ciljevima predviđenim Planom rada Odjela za 2018. godinu. Također, nizak postotak izvršenja izdataka za materijal i usluge **ukazuje**, ili na propuste u planiranju proračuna koje se zasniva na prethodnom iskustvu ili na neučinkovitost u raspolažanju sredstvima koja su odobrena Proračunom, što nije sukladno članku 10 stavku 2 Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu.

Potrebno je učinkovito raspolažati sredstvima odobrenim Proračunom za 2018. godinu, kako je to predviđeno člankom 10 stavkom 2 Zakona o izvršenju Proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, odnosno dinamiku realizacije odobrenih proračunskih sredstava uskladiti s predviđenim aktivnostima u Planu rada Odjela za 2018. godinu.

6.4.1. Izdatci za bruto plaće i naknade

Izdatci za bruto plaće i naknade odobreni su proračunom u iznosu 1.437.626,64 KM, a izvršeni u iznosu od 1.354.463,70 KM ili 94,22 % plana.

U okviru bruto plaće i naknada na bruto plaće se odnosi 1.338.401,42 KM, a na naknade 16.062,28 KM.

Doprinosi na teret poslodavca isplaćeni su u iznosu od 36.507,42 KM ili 85,82 % plana.

6.4.2. Izdatci za putne troškove

Izdatci za putne troškove odobreni su proračunom u iznosu 16.000,00 KM, a izvršeni u iznosu od 8.421,03 KM ili 52,63 %.

6.4.3. Izdatci za energiju

Izdatci za energiju odobreni su u iznosu 85.500,00 KM, a izvršeni su u iznosu od 43.224,05 KM ili 50,55 %. Do konca 2018. godine iznos od 42.275,95 KM nije utrošen, niti je isti na vrijeme oslobođen, kako bi mogao biti preusmjeren u druge aktivnosti.

6.4.4. Izdatci za komunalne usluge

Izdatci za komunalne usluge odobreni su u iznosu od 29.500,00 KM, a izvršeni u iznosu od 14.992,23 KM, ili **50,82 %**. Također, do konca 2018. godine neutrošeni iznos nije na vrijeme oslobođen, kako bi mogao biti preusmjeren u druge aktivnosti.

6.4.5. Izdatci za tekuće održavanje

Izdatci za tekuće održavanje odobreni su u iznosu 428.500,00 KM, a izvršeni u iznosu od 309.924,08 KM ili 72,33 % plana. Najznačajniji izdatci odnose se na sanaciju šteta od poplava 249.969,51 KM, održavanje vodoprivrednih objekata 19.165,61 KM, održavanje zelenih površina 17.748,90 KM, održavanje opreme 7.555,86 KM, održavanje zgrada 7.119,91 i održavanje vozila 6.349,78 KM.

6.4.6. Ugovorene usluge

Ugovorene usluge odobrene su u iznosu od **931.700,00 KM**, a ostvarene u iznosu od **610.144,16 KM** ili **65,49 %**.

Od navedenog iznosa najznačajniji izdatci odnose se na: ugovore o posebnim poslovima u iznosu od 208.953,59 KM, usluge protugradne zaštite 132.425,00 KM, usluge zbrinjavanja pasa latalica 100.000,00 KM, usluge nasipanja poljskih putova 54.295,02 KM, usluge laboratorijskog ispitivanja uzoraka krvi 32.490,43 KM.

Izdatci za nasipanje poljskih putova realizirani su zaključivanjem jednog pojedinačnog ugovora od 16. 11. 2018. godine, za nasipanje 32 poljska puta, na temelju okvirnog sporazuma od 24. 10. 2018. godine za 2018., 2019. i 2020. godinu, na ukupan iznos od 702.000,00 KM.

Prvi pojedinačni ugovor je zaključen na iznos od **197.780,54 KM**. Člankom 5 je utvrđen rok od 30 radnih dana **od dana uvođenja u posao**, a člankom 10 da je **naručitelj obvezan da u utvrđenom roku uvede Izvođača u posao** i ispuni svoje obveze koje podrazumijevaju omogućavanje izvođenja usluga.

Revizijom smo ustanovili da ugovorom nije utvrđen rok uvođenja u posao, što ostavlja mogućnost za neispunjavanje obveza izvođenja usluga, pogotovo ako se ima u vidu da je od iznosa na koji je zaključen ugovor izvršeno samo **54.295,02 KM**. Izvođač je ugovorom preuzeo obvezu da organizira i izvede usluge nasipanja i čišćenja 32 poljska puta, dok je ugovor realiziran nasipanjem samo sedam poljskih putova i jednog poljskog puta, k. č. 834 Gredice, samo djelomično (u iznosu od 1.195,74 KM).

Potrebno je prilikom zaključivanja ugovora propisati rok uvođenja izvođača u posao kako bi se izvođaču omogućilo izvođenje usluga.

U razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2018. godine realizirani su izdatci po ugovorima o obavljanju posebnih poslova u iznosu od 208.953,59 KM.

Zaključivanje pojedinačnih ugovora vršeno je na temelju Odluke Vlade o davanju suglasnosti broj: 13-003717/17 od 29. 12. 2017. godine za angažiranje 29 izvršitelja na poslovima za koje, po obrazloženju Odjela, nisu predviđena radna mjesta.

Zakonom o državnoj službi u tijelima javne uprave Brčko distrikta BiH je propisano da se način angažiranja osoba, naknada za obavljanje posebnih poslova, kao i forma i sadržaj ugovora o obavljanju posebnih poslova propisuju Pravilnikom o radu.

Odredbama članka 13 stavka 5 Pravilnika o radu je utvrđeno da se tijekom kalendarske godine ne može angažirati više od 10 % osoba, u odnosu na broj zaposlenih, u tom tijelu javne uprave.

Stavkom 6 istog članka Pravilnika, definirano je da se na obrazloženi prijedlog, u **iznimnim slučajevima**, može odobriti angažiranje više od 10 % osoba u odnosu na broj zaposlenih u tom tijelu javne uprave.

Odjel nije dokazao iznimne okolnosti i bez adekvatnog obrazloženja izvršeno je angažiranje **29 osoba** za obavljanje posebnih poslova u 2018. godini, koji u odnosu na 58 zaposlenika u Odjelu, značajno premašuje navedeno ograničenje.

Potrebno je prilikom angažiranja osoba za obavljanje posebnih poslova, dosljedno poštovati Pravilnik o radu, u dijelu maksimalnog broja angažiranih osoba u odnosu na broj zaposlenih.

Odredbama članka 14 Pravilnika o radu službenika i namještenika u tijelima javne uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisani su forma i sadržaj ugovora o obavljanju posebnih poslova, dok su način angažiranja i visina naknade dani u nadležnost rukovoditelja tijela uprave bez postojanja prethodno definiranih procedura i kriterija koji bi osigurali **načelo transparentnosti u postupku izbora izvršitelja** i utvrđivanja visine naknade. Zaključenim ugovorima nije definiran obveznik uplate osiguranja od ozljede na radu i profesionalne bolesti, tako da angažirane osobe tijekom rada nisu pokrivene zdravstvenim osiguranjem. Zbog mogućeg nastanka ozljeda na radu i profesionalnih bolesti u danim okolnostima mogu se očekivati odštetni zahtjevi koji višestruko premašuju iznose uplaćenih doprinosa nastale primjenom propisane osnovice i stope za obavljanje ovih poslova.

Uvidom u stanje popunjenoosti sistematiziranih pozicija, obrazloženje prijedloga za angažiranje izvršitelja za obavljanje posebnih poslova, kao i opis poslova u pojedinačnim ugovorima utvrđeno je da se određeni broj ugovora odnosi na obavljanje redovitih stručnih poslova iz djelatnosti Odjela i da je potreba za njihovim obavljanjem nastala zbog nepotpunjenosti pozicija čiji opis većim dijelom odgovara opisima iz ugovora (poslovi ažuriranja podataka koji se odnose na realizaciju poticaja, poslovi u svezi s postupkom javne nabave i poslova administrativne pomoći pri isplati sredstava za poticaj, kontroli i praćenju proračunskih sredstava za isplatu poticaja, pružanje assistencije tehničkom tajniku i poslovi administrativno-tehničke potpore prilikom vođenja baze podataka za goveda, evidencije cijepljenih pasa i evidencije cijepljenih svinja i druga). Istodobno postojanje ispravnijenih pozicija i potreba za posebnim poslovima ukazuje na moguću neusklađenost postojećeg Organizacijskog plana s potrebama za obavljanje djelatnosti Odjela.

Također, možemo konstatirati i druge nepravilnosti i to:

- ugovori se zaključuju sa istim osobama bez prethodno izvršene provjere kvalificiranosti, što se posebno odnosi na ugovore o obavljanju posebnih poslova stručnog savjetovanja voditelja Odjela za pravna pitanja, stručnog savjetovanja za ekomska pitanja (bachelor ekonomije), savjetovanja iz oblasti poljoprivrede (angažirani izvršitelji bez provjere o posjedovanju iskustva i stručnih sposobnosti u toj oblasti).
- nije osigurana transparentnost prilikom izbora angažiranih osoba i nije osiguran nadzor i praćenje njihovih ostvarenih rezultata rada.

Potrebno je definirati vrstu i obujam posebnih poslova u Odjelu, uvjete nastanka potrebe za njihovim obavljanjem, izvršiti njihovo prethodno vrednovanje, definirati

proceduru načina angažiranja izvršitelja, kao i preispitati usuglašenost Organizacijskog plana Odjela s potrebama za obavljanje djelatnosti.

Potrebno je prilikom zaključivanja ugovora, u okviru visine naknade, odrediti obveznika uplate osiguranja od ozljede na radu i profesionalne bolesti i osigurati njezino izvršenje.

6.4.7. Tekuće potpore

Izdatci za tekuće potpore za 2018. godinu odobreni su proračunom u iznosu od **12.759.500,00 KM**, a izvršeni u iznosu **12.609.585,05 KM** ili **98,83 %** i odnose na potpore pojedincima i potpore neprofitnim organizacijama.

Potpore pojedincima koje se odnose na poticaje u poljoprivrednoj proizvodnji su odobrene u iznosu od 12.069.000,00 KM, a izvršene su u iznosu od 11.999.585,05 KM, ili 99,42 %.

Odobravanje poticaja se vrši na temelju Pravilnika o načinu i uvjetima za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji za 2018. godinu - Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 29 od 9. 7. 2018. godine, (u dalnjem tekstu: Pravilnik), koji je stupio na snagu **10. srpnja 2018. godine**.

Člankom 20 Zakona o poticajima je propisano da Pravilnik za ostvarivanje poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji donosi Vlada Brčko distrikta BiH, na prijedlog Odjela, u roku od 30 dana od dana usvajanja proračuna Brčko distrikta BiH za fiskalnu godinu. S obzirom da je Proračun Brčko distrikta BiH za 2018. godinu usvojen **27. 3. 2018.** godine, možemo konstatirati da je Pravilnik donesen znatno nakon Zakonom propisanog roka.

Zbog nepravodobnog donošenja Pravilnika kasnilo se s objavom javnog poziva za podnošenje zahtjeva koji je objavljen **10. srpnja 2018. godine**, tako da je i isplata poticaja započeta tek **25. 9. 2018. godine**.

Kao i prethodnih godina (a sve zbog kasnog usvajanja proračuna i pravilnika) dokumentiranje započete i okončane proizvodnje vršeno je na temelju **privremenih** zapisnika Povjerenstva Odjela, koji su sastavljeni na zahtjev potencijalnih korisnika, na temelju kriterija iz Pravilnika za 2017. godinu.

Pravilnikom je namjensko korištenje, kao obveza korisnika nakon dobivanja poticaja, veoma široko postavljeno i dokazuje se izjavom o namjeravanoj prodaji ili skladištenju za reprodukciju ili kasniju prodaju. Korisnici nemaju obvezu naknadnog dokumentiranja i dokazivanja prodaje ili uskladištenja, što dovodi u pitanje samu realizaciju cilja stvaranja i unapređivanja **komercijalne proizvodnje**, postavljenog člankom 3 Zakona o poticaju u poljoprivrednoj proizvodnji.

Izuzev toga, Pravilnikom nisu uspostavljeni mjerljivi parametri za ocjenu ostvarivanja zakonom utvrđenih ciljeva poticaja, niti su unaprijed definirani prioriteti u poticanju pojedinih vrsta proizvodnje, tako da se mjerjenje učinaka poticaja svodi na financijsko izvršenje proračuna.

Člankom 37 stavkom 3 Pravilnika je regulirano da u slučaju kada je minimalna težina definirana posebnim kriterijima za pojedine vrste stočarske proizvodnje, Povjerenstvo utvrđuje izlaznu težinu vaganjem ili pantljikom. Uvidom u predmete po pojedinačnim zahtjevima fizičkih osoba smo ustavili da u pojedinim privremenim zapisnicima, nije dokumentirano utvrđivanje izlazne težine za tov stoke. Također, pojedine potvrde o cijepljenju i markiranju životinja ne sadrže težinu grla pri markiranju.

Potrebno je poduzeti aktivnosti potrebne za donošenje Pravilnika o poticajima, u Zakonom propisanom roku, s jasno utvrđenim uvjetima i potrebnom

dokumentacijom za priznavanje poticaja, mjerljivim parametrima za ocjenu ispunjenja ciljeva i dokumentiranja namjenskog korištenja sredstava.

Potrebno je dosljedno primjenjivati Pravilnik o poticajima u dijelu dokumentiranja utvrđivanja izlazne težine za tov stoke.

Odredbama članka 16 stavka 1 Pravilnika propisana je nadležnost Odjela da, putem Povjerenstva za internu kontrolu za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji, **kontinuirano vrši upravni nadzor nad realizacijom poticaja**.

Stavkom 2 istog članka Pravilnika definirana je nadležnost voditelja Odjela da imenuje Povjerenstvo za internu kontrolu, a stavkom 3 je propisano da Povjerenstvo za internu kontrolu vrši:

- a) kontrolu rada Povjerenstva za poticaj na terenu,
- b) provjeru obrađene dokumentacije,
- c) neposredan uvid u utvrđeno stanje na terenu,
- d) kontrolu markiranja životinja,
- e) utvrđivanje činjeničnog stanja za najmanje 10 % od ukupno podnesenih zahtjeva iz članka 13 stavka 14 ovog pravilnika i dr.

Primjерeno odredbama članka 16 Pravilnika donesena je Odluka o imenovanju **Povjerenstva za internu kontrolu**, broj 0-000020/18 od **4. 10. 2018. godine** i Odluku o izmjeni Odluke od 18. 10. 2018. godine, sa zadatkom „kontinuiranog nadzora nad realizacijom poticaja“ po zahtjevima za dodjelu poticaja za unapređenje poljoprivredne proizvodnje u **2018. godini**.

Od početka 2018. godine su podnošeni zahtjevi korisnika koji se odnose na proizvodnje koje su započete prije stupanja na snagu Pravilnika za 2018. godinu i kod kojih je završen proces proizvodnje, tako da je najveći broj zahtjeva podнесен prije imenovanja Povjerenstva za internu kontrolu poticaja u poljoprivrednu proizvodnju za 2018. godinu.

S obzirom na to da je Povjerenstvo za internu kontrolu za 2017. godinu nadležno **samo** za nadzor nad realizacijom poticaja za poljoprivrednu proizvodnju po zahtjevima u 2017. godini, a da je Povjerenstvo za internu kontrolu za 2018. godinu moglo početi s radom tek od **12. 11. 2018. godine** (nakon donošenja Pravilnika, imenovanja Povjerenstva za internu kontrolu i sastavljanja Plana interne kontrole), interna kontrola poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji u 2018. godini, **se nije vršila od siječnja do studenog 2018. godine**.

Za podnesene zahtjeve kod kojih je proces proizvodnje završen u 2018. godini, Povjerenstvo za internu kontrolu za 2018. godinu može vršiti samo kontrolu obrade zahtjeva i ispunjenosti kriterija za dodjelu poticaja, **ali nije moguće izvršiti kontrolu rada Povjerenstva za poticaj na terenu, kao ni neposredan uvid u utvrđeno stanje na terenu**.

Na temelju svega navedenog, Povjerenstvo za internu kontrolu poticaja za unapređenje poljoprivredne proizvodnje u 2018. godini, nije moglo u svim segmentima, sukladno članku 16 stavku 3 točkama a, c, d i e Pravilnika, kontinuirano vršiti nadzor nad realizacijom poticaja po zahtjevima kod kojih je proces proizvodnje završen prije stvaranja uvjeta za rad Povjerenstva za internu kontrolu. Zbog toga je nužno imenovati Povjerenstvo za internu kontrolu koje će kontinuirano vršiti nadzor nad realizacijom poticaja, sukladno važećim zakonskim i podzakonskim aktima.

Potrebno je radi kontinuiranog nadzora nad realizacijom poticaja, imenovati povjerenstvo za internu kontrolu koje će vršiti kontrolu poticaja u poljoprivrednoj

proizvodnji, bez obzira na koju godinu se isti odnose, a sukladno aktima koji vrijede za godinu koja je predmet nadzora.

Odredbom članka 16 stavka 3 točke e) Pravilnika propisano je da Povjerenstvo za internu kontrolu vrši utvrđivanje činjeničnog stanja za **najmanje 10 %** od ukupno podnesenih **zahtjeva** čiji je kandidirani iznos poticaja **do 1.000,00 KM** po korisniku (za koje Povjerenstvo ne izlazi na teren i za koje se obrada i donošenje odluke vrši na temelju podnesenog zahtjeva i dostavljene propisane dokumentacije).

Do konca 2018. godine, podneseno je oko 5.300 zahtjeva za poticaj u ukupnom iznosu od oko 12.000.000,00 KM, od toga, podneseno je oko 300 zahtjeva za poticaj po zahtjevima do **1.000,00 KM** po korisniku i koji ukupno iznose oko 250.000,00 KM.

Na temelju navedene odredbe Pravilnika, Povjerenstvo za internu kontrolu treba utvrditi činjenično stanje za najmanje 30 zahtjeva (10 % od 300) u ukupnom iznosu od oko 25.000,00 KM, (što u odnosu na ukupan iznos sredstava za poticaj čini 0,002 %).

Povjerenstvo za internu kontrolu, s obzirom na njegovo kasno formiranje, zbog završetka procesa proizvodnje ne izlazi na teren i **ne utvrđuje činjenično stanje**, nego samo vrši kontrolu obrade zahtjeva i ispunjenosti kriterija za dodjelu poticaja, što podrazumijeva kompletnost dostavljene dokumentacije.

Za zahtjeve korisnika, sa iznosom **preko 1.000,00 KM**, Pravilnikom nije propisan minimalan broj zahtjeva koji bi trebali biti predmet kontrole, tako da se nadzor **ostalih** podnesenih zahtjeva, sukladno članku 3 Odluke o imenovanju Povjerenstva za internu kontrolu, vrši po potrebi.

Potrebno je radi kontrole zahtjeva za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji u iznosu od preko 1.000,00 KM, a imajući u vidu značajna sredstva koja se izdvajaju iz proračuna za svaku godinu, Pravilnikom utvrditi minimalan broj od ukupno podnesenih zahtjeva koji trebaju biti predmet nadzora.

Potpore neprofitnim organizacijama odobreni su u iznosu od 690.500,00 KM, a izvršeni u iznosu od 610.000,00 KM ili 88,34 %.

Potpore su pojedinačno pozicionirani u knjizi proračuna. Odobravanje i isplata izvršeni su na temelju:

- Odluke o usvajanju Programa utroška tekućih potpora za 2018. godinu, usvojene od Vlade Brčko distrikta BiH **22. 10. 2018.** godine, po kojoj potpore neprofitnim organizacijama iznose **190.500,00 KM**.

Programom utroška tekućih potpora nije planiran utrošak sredstava namijenjenih za potporu Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, u iznosu od **500.000,00 KM**.

- Odluke o odobravanju “Programa samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH u 2018. godini” od **29. 11. 2018.** godine. Programom je utvrđen cilj i svrha, korisnici, namjena, obveze korisnika i sredstva u ukupnom iznosu od 500.000,00 KM koja su osigurana Proračunom Brčko distrikta za 2018. godinu kao potpora Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, za realizaciju Programa.
- Odluke o usvajanju **izmjene Programa utroška tekućih potpora** u Odjelu odobrenog Proračunom Brčko distrikta za 2018. godinu, usvojenom od Vlade Brčko distrikta BiH **21. 12. 2018.** godine, kojom se uvodi novi Program samozapošljavanja u poljoprivredi, na temelju Odluke o odobravanju Programa.

- Odluke o odobravanju izmjena i dopune Programa samozapošljavanja od 29. 11. 2018. godine, donesene **27. 2. 2019.** godine, od Vlade Brčko distrikta.

Revizijom smo ustanovili da Izmjena Programa utroška tekućih potpora od 21. 12. 2018. godine, nije uskladena s Odlukom o odobravanju izmjena i dopune Programa samozapošljavanja, u dijelu koji se odnosi na Kriterije i način raspodjele sredstava Programa - pravo na ostvarivanje prava.

Potrebno je Izmjeni programa utroška tekućih potpora uskladiti s Odlukom o odobravanju izmjena i dopune Programa samozapošljavanja.

Kriteriji za dodjelu sredstava neprofitnim organizacijama sukladno stavku 5 Programa utroška tekućih potpora od 22. 10. 2018. godine u iznosu od 190.500,00 KM su: da je organizacija upisana u sudski registar Brčko distrikta, da je dostavila plan utroška proračunom odobrenih sredstava i da je dostavila izvješće o utrošku potpore za prethodnu godinu.

Odjel je formirao Povjerenstvo za analizu zahtjeva za isplatu tekućih potpora u 2018. godini, koje je sastavilo Izvješće broj: 13-001502/18 od 31. 12. 2018. godine i koje je odbilo pet zahtjeva korisnika potpore zbog toga što nisu opravdali utrošak sredstava iz prethodne godine i dvije udruge koje nisu podnijele zahtjev, u ukupnom iznosu od **80.500,00 KM.**

Prema odredbi članka 22 stavka 8 Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, korisniku potpore neće biti dodijeljena sredstva ukoliko nije podnio izvješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini. Dakle, navedeni korisnici potpore, koji nisu prvdali sredstva u 2018. godini (za dodijeljenu potporu u 2017. godini) mogu se pojaviti sa zahtjevom za dodjelu potpore u 2019. godini (odnosno svake druge godine).

Člankom 3 stavkom 3 Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i člankom 4 stavkom 3 Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, regulirano je da se izrada i izvršenje proračuna zasnivaju na načelima zakonitosti, učinkovitosti, ekonomičnosti i transparentnosti. S obzirom da potpore predstavljaju vrstu proračunskih rashoda, na iste se primjenjuju sva načela javnih rashoda. Osnovna ideja koja se nalazi u osnovi načela javnih rashoda jeste zahtjev za racionalnim trošenjem javnih sredstava. Smatramo da nije svrshishodno, učinkovito, ekonomično i racionalno da se dodjeljuju sredstva za potpore, a da se ne izvrši pravdanje prethodno dobivene potpore bez obzira na godinu u kojoj je potpora dobivena.

Navedeno nije sukladno Zakonu o proračunu Brčko distrikta BiH i Zakonu o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, u dijelu poštovanja proračunskih načela i načela javnih rashoda.

Potrebno je da se dodjela sredstava za potpore vrši svrshishodno, učinkovito, ekonomično i racionalno sukladno Zakonu o proračunu Brčko distrikta BiH i Zakonu o izvršenju Proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu, uz poštovanje proračunskih načela i načela javnih rashoda.

Potrebno je dodjelu sredstava za potpore vršiti nakon pravdanja zadnje odobrene potpore, bez obzira na godinu odobrenja.

Odredbama članka 24 Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH je propisano da su proračunski korisnici odgovorni za zakonitost, učinkovitost i ekonomičnost raspolažanja odobrenim proračunskim sredstvima.

Odredbama članka 22 stavka 9 Zakona o izvršenju Proračuna Brčko distrikta BiH za 2018. godinu je propisano da Direkcija za financije Brčko distrikta BiH po službenoj dužnosti vrši kontrolu utroška dodijeljenih sredstava svih korisnika sredstava koji nisu podnijeli izješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini do 30. rujna tekuće godine (članak 22 stavak 7 navedenog zakona).

Odjel nije obavijestio Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o neprofitnim organizacijama koje nisu podnijele izješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini do 30. rujna tekuće godine. Izostanak kontrole zakonitosti, učinkovitosti i ekonomičnosti utroška sredstava dodijeljenih neprofitnim organizacijama, putem Direkcije za financije Brčko distrikta BiH, kao institucije ovlaštene za vršenje kontrole, nije sukladno odredbama članka 24 Zakona o proračuna Brčko distrikta BiH.

Potrebno je da Odjel obavijesti Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o neprofitnim organizacijama koje nisu podnijele izješće o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini do 30. rujna tekuće godine, sukladno odredbama Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH, u dijelu odgovornosti za zakonitost, učinkovitost i ekonomičnost raspolažanja odobrenim proračunskim sredstvima.

6.5. Proračun kapitalnih potreba

Odobrena sredstva proračuna kapitalnih potreba za razdoblje 2016. - 2018. godina iskazana su u iznosu 5.279.891,09 KM, a izvršena su u iznosu od 2.737.970,35 KM, ili **51,86 %** izvršenja (tablica 2 u prilogu Izješća).

Ukupno odobrena sredstva za 2018. godinu iznose 1.181.521,21 KM, a izvršena su tijekom 2018. godine u iznosu od 134.970,99 KM ili 11,42 %. Cjelokupan iznos realiziranih sredstava se odnosi na nabavu šest automobila i to tri za potrebe Pododjela za šumarstvo, dva za Pododjel za veterinarstvo i jedan za Povjerenstvo za poticaje. Povjerenstvu za poticaje su u siječnju 2018. godine nabavljeni još dva automobila koja su planirana proračunom iz 2017. godine.

Značajan broj kapitalnih projekata se financira iz kreditnih sredstava Svjetske banke, a procedura nabave i realizacija projekata u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH vrši se preko APCU - Jedinice za koordinaciju poljoprivrednih projekata RS u Banja Luci, što usložnjava proces realizacije.

Uvidom u izjave o završetku radova (Lot 3 – „Čišćenje i sanacija erozija u koritu vodotoka staro korito rijeke Tinje, na području Brčko distrikta BiH“) možemo konstatirati da je došlo do prolongiranja rokova realizacije projekata i do godine dana.

6.6. Godišnji popis sredstava i obveza na dan 31. 12. 2018. godine

Odlukom voditelja Odjela broj: 05-000771/18 broj akta: 09-0370GZ-026/18 od 19. 11. 2018. godine imenovano je Povjerenstvo za popis stalnih sredstava i obveza. Voditelj Odjela je **4. 3. 2019.** godine donio Odluku o dopuni Odluke o imenovanju Povjerenstva za popis, kojom zadužuje voditelje Pododjela da potpišu i popisne liste Pododjela, ukoliko se neko sredstvo fizički nalazi i koristi u tom Pododjelu.

Člankom 7 stavkom 1 Upute o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza je propisano da je povjerenstvo za popis dužno izvršiti popis i da isti dostavi Središnjem povjerenstvu i Trezoru najkasnije do 15. siječnja iduće godine.

Povjerenstvo Odjela je izvršilo popis stalnih sredstava i obveza na dan 31. 12. 2018. godine i 7. 3. 2019. godine sastavilo Izvješće o izvršenom popisu, koje je dostavilo Direkciji za financije BD BiH i Središnjem popisnom povjerenstvu.

Usuglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja s Direkcijom za financije BD BiH izvršeno je 6. 3. 2019. godine, što znači da popis stalnih sredstava i obveza nije izvršen u propisanom roku, te isti nije pravodobno dostavljen Središnjem povjerenstvu i Trezoru, što nije sukladno članku 7 stavku 1 točki a) Upute.

U Izvješću je posebno iskazana vrijednost imovine u ZUP „Krug strojeva“ u iznosu od 3.076.078,95 KM, na temelju stanja u knjigama. Zbog činjenice da je još uvijek u tijeku sudska ovraha po presudi Apelacijskog suda Brčko distrikta BiH, oko dijela poljoprivredne mehanizacije koja Vladi Brčko distrikta BiH nije vraćena od ZUP „Krug strojeva“ Brčko, Povjerenstvo nije bilo u mogućnosti izvršiti popis stalnih sredstava, o čemu je sastavljena službena zabilješka.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Upute o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava, tražbina i obveza u dijelu obuhvata cjelokupne vlastite imovine i okončanja popisa sastavljanjem izvješća u propisanim rokovima.

6.7. Ostali nalazi

Odredbama članka 4 Pravilnika o evidenciji stalnih sredstava, sitnog inventara i materijala za proračunske korisnike u Brčko distriktu BiH je propisano da su proračunski korisnici obvezni obavijestiti Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o točnom nadnevku raspoloživosti stalnog sredstva za uporabu, kako bi se stalno sredstvo u pripremi preknjižilo na stalno sredstvo u uporabi i započeo obračun amortizacije.

Na ekonomskim kodovima investicija u tijeku (ceste, mostovi, korita rijeka i potoka) evidentirano je 2.850.248,02 KM koje se odnosi na prethodne godine. Tijekom 2018. godine nije evidentirano stavljanje u uporabu niti je otpočeo obračun amortizacije za završene građevinske objekte, što nije sukladno odredbama članka 4 Pravilnika o evidenciji stalnih sredstava, sitnog inventara i materijala za proračunske korisnike u Brčko distriktu BiH.

Potrebno je da Odjel pravovremeno obavješćuje Direkciju za financije Brčko distrikta BiH o točnom nadnevku raspoloživosti stalnog sredstva za uporabu kako bi se isto preknjižilo kao sredstvo u uporabi i otpočeo obračun amortizacije, sukladno odredbama Pravilnika o evidenciji stalnih sredstava, sitnog inventara i materijala za proračunske korisnike u Brčko distriktu BiH.

7. KOMENTAR

Odjelu je uručen Nacrt izvješća o reviziji finansijskog poslovanja za 2018. godinu broj: 01-02-03-13- 188/19 na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana Odjel se nije očitovao, tako da dostavljeni Nacrt predstavlja konačno Izvješće.

Tim za reviziju:

Amra Mehicić, dipl. oec

Ljubica Tomić, dipl. oec

7. PRILOZI

Struktura planiranih i izvršenih tekućih izdataka za 2018. godinu

Tablica br. 1

Ek. kod	Naziv ekonomskog koda	Ostvareno 2017.	Plan proračuna 2018.	Preras- podjela	Rebalans	Odobreni proračun	Izvršenje 2018.	% 8/3	% 8/7
1	2	3	4	5	6	7	8		9
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.344.023,90	1.505.864,00	0,00	-68.237,00	1.437.627,00	1.354.463,79	101	94,22
611100	Bruto plaće i naknade	1.333.769,69	1.499.864,00	0,00	-83.037,00	1.416.827,00	1.338.401,42	100	94,46
611200	Naknade zaposlenim	10.254,21	6.000,00	0,00	+14.800,00	20.800,00	16.062,28	157	77,22
612100	Doprinosi na teret poslodavca	35.497,01	45.731,29	0,00	-3.192,30	42.538,99	36.507,42	103	85,82
613000	Izdatci za materijal i usluge	1.163.118,89	1.765.030,00	0,00	65.000,00	1.776.030,00	1.159.913,04	99,7	65,31
613100	Putni troškovi	13.331,38	12.000,00	4.000,00	0,00	16.000,00	8.421,03	63	52,63
613200	Izdatci za energiju	55.938,08	82.000,00	3.500,00	0,00	85.500,00	43.224,05	77	50,55
613300	Izdatci za komunalne usluge	14.862,33	28.500,00	1.000,00	0,00	29.500,00	14.992,23	101	50,82
613400	Nabava materijala	90.574,00	267.630,00	-66.000,00	25.000,00	226.630,00	131.844,76	146	58,18
613500	Izdatci za usluge prijevoza i goriva	29.313,58	41.600,00	4.000,00	0,00	45.600,00	34.363,60	117	75,36
613700	Izdatci za tekuće održavanje	362.939,23	446.000,00	-17.500,00	0,00	428.500,00	309.924,08	85	72,33
613800	Izdatci za osig., bank. usluge i usluge platnog prometa	4.729,65	7.100,00	5.500,00	0,00	12.600,00	6.999,13	148	55,55
613900	Ugovorene usluge	588.744,32	880.200,00	11.500,00	40.000,00	931.700,00	610.144,16	104	65,49
614000	Tekuće potpore	10.829.263,58	9.755.500,00	54.000,00	2.950.000,00	12.759.500,00	12.609.585,05	116	98,83
614200	Potpore pojedincima	10.718.763,58	9.065.000,00	54.000,00	2.950.000,00	12.069.000,00	11.999.585,05	112	99,42
614300	Potpore neprofitnim organizacijama	110.500,00	690.500,00	0,00	0,00	690.500,00	610.000,00	552	88,34
	Ukupno tekući izdatci	13.371.903,38	13.072.124,92	0,00	2.943.570,71	16.015.695,63	15.160.469,21	113	94,66

Proračun kapitalnih potreba

Tablica br. 2

Godina	Odobreno	Izvršeno do 1. 1. 2018.	Izvršeno 2018.	Ukupno izvršenje	%
2016.	562.111,55	488.372,82	54.306,14	542.678,96	96,54
2017.	3.536.258,33	159.283,45	1.901.036,95	2.060.320,40	58,26
2018.	1.181.521,21	0,00	134.970,99	134.970,99	11,42
UKUPNO	5.279.891,09	647.656,27	2.090.314,08	2.737.970,35	51,86

Prikaz planiranih i ostvarenih prihoda i primitaka po vrstama

Tablica br. 3

Opis	Ostvarenje 2017. g.	Plan prihoda	Ostvarenje 2018.	%
Prihodi od nefinanc. javnih poduz. i fin. javnih institucija	50,00	800,00	906,64	113,33
Administrativne pristojbe	1.916,10	20.000,00	2.024,80	10,12
Posebne naknade i pristojbe	919.758,24	931.500,00	929.227,60	99,76
Prihodi od pružanja javnih usluga	143.757,02	117.800,00	149.088,95	126,56
Neplanirane uplate-prihodi	18.011,24	0,00	4.803,42	
Potpore iz inozemstva-sredstva od povrata kredita u vidu steonih junica	988,75	0,00	616,50	
Prihodi koji ne pripadaju Odjelu	0,00	0,00	0,00	
U K U P N O:	1.084.481,35	1.070.100,00	1.086.667,91	101,55